

בכורות גל

משה שווערד

1. לכירור שיטת ב"ש: עיין מראה מקומות לדף לב

2. תוספות יום טוב מסכת בכורות פרק ה

מכרוהו לנכרים כו' - כתב הר"ב וגבי בכור לא תני מכרוהו לנכרים דבכור תמים אסור בהנאה. ואני תמה שאע"פ שאסור בהנאה. אינו תופס את דמיו. שאין לך דבר שתופס את דמיו להיות כמוהו. אלא ע"ז ושביעית כמ"ש הר"ב סמ"ט פ"ב דקדושין. אבל נ"ל דהיינו טעמא דלא תני גבי בכור משום דאע"ג דבמומו שרי אפילו לנכרים. כדתנן במ"ב דפרקין. מ"מ לא שכיחא למיעבד הכי לפי שישראל קדושים הן ומחבבין דבר שהיה עליו קדושה שלא להאכילו לעכומ"ז ולכלב. והואיל ולא שכיח. אע"ג דשרי לא בעי למתני. ותני לה גבי טרפה וה"ה בבכור אי איתרמי הכי [ול' מכרוהו דייק דקאי אבכור]:

3. ספר איזהו מקומן

ואידך תלתא צבי ואיל כתיבי וכו' - גליון
הש"ס ציין לתוס' לעיל יב., אך יותר
מבואר בתוס' לעיל טו. ד"ה ומה צבי.
וראה מהרי"ט אלגזי (אום מ"א סק"א) שדן
דלכאורה הא אין היקש למחצה, וא"כ יהא
סגי בחד צבי ואיל ונילף כל הלימודים מחד
קרא. וגם דן מה סברת ר' עקיבא דמתיד
לעכו"ם ולא ס"ל דאיצטריך צבי ואיל להנך
ג' דרשות.

4. ספר איזהו מקומן

ב] האם אכילת בכור מותרת לנשי כהנים?
מבואר כאן דלנשי כהנים מותר הבכור
באכילה ורק לנדות אסור. וכ"כ הרמב"ם
(מעשה"ק י. ט.), וכן הוא בהדיא בתוספתא
(קרינות ו. ט.).
אולם הראב"ד בהשגותיו (נדריס א. יא.) כתב
שהבכור אינו נאכל אלא לזכרי כהונה והנה
הלח"מ שם פירש כוונתו לענין נתינה שניתן
רק לזכרי כהונה, אך הרשב"א והמאירי
(נדריס י"ג) הביאו דברי הראב"ד בפשיטות
שאינו נאכל אלא לזכרי כהונה. ועמד בזה
בספר אמבוהא דספרי פ"י קרת. וראה
בהרחבה מש"כ מנחת אברהם (עמ' קצ"ו).

5. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת בכורות דף לג עמוד ב

קדושת בכור ופסולי המוקדשין מי חמור

דילמא ע"כ לא קאמר ראבר"ש התם אלא בפסוה"מ דאלימי למיתפס פדיונו וכו'. וקשה טובא דהניחא אי איירי קודם פדיון שפיר איכא למימר בפסוה"מ חמור קדושתו דהא אלים קדושתיה למיתפס פדיונו, משא"כ בכור. אבל ראבר"ש איירי בפסוה"מ לאחר פדיון ומנא דהא נמי חמיר קדושתיה מבכור, שאין לו פדיון.

ונראה דצ"ל ע"פ המבואר בתוס' בכמה מקומות דהא קי"ל העובד והגוזז בפסוה"מ לוקה. ותמהו התוס' הא תזבח ולא גיזה אינו אלא עשה, ולמה ילקה על גיזתה, ותירצו התוס' דקמ"ל קרא תזבח ולא גיזה וכו', דלגבי גיזה ועבודה לא הותר מידי בפדיונו והדרא לאיסורא קמא, **ונראה דזה כוונת הגמ' דהא כשהוא במומו קודם פדיון אלימא קדושתו, דהא חזינא דישי לו פדיון, וגם לאחר פדיון הרי לגבי כמה דברים מצינו שבקדושתו קאי ונמצא דלדברים אלו בקדושתו הראשונה קיימי שהוא אלים, א"כ ודאי שאין בכור שוה לו.**

ורק קשה דהכא מבואר דמשום דאלימא למיתפס פדיונו חמור פסוה"מ מבכור דלא פריק ליה והא בב"ק כתב רבי יהודאי גאון דבכור שור כיון דלא פריק ליה חמור הוא מפסוה"מ, דזה מיקרי ריעך והא לאו ריעך. וצ"ל דכל דינו של רב יהודאי גאון הוא לענין דין ממונו, שבזה ודאי כיון דבכור אין לו פדיון, ממונו לא הוה, וכגדר מאי דאיתא בכמה מקומות דהקדש לא פקע בכדי וה"נ בבכור כיון דאין לו פדיון לא פקע דין ממונו הקדש שבו, ולא ריעך הוה, משא"כ פסוה"מ לאחר שנפדו דכיון דנפדו לא הוה ממונו הקדש אע"ג דלדין קדושה בו חמור הוא מבכור, מ"מ לענין דין ממונו, בכור חסר בממונו כיון דאין לו פדיון.

6. ספר חידושי בתרא

תקלג) לג: ארמבדר"כ מה שמשביח בעור פוגם בבשר. יש מקשים ומעיקרא מאי קסבר, וכי שקלו וטרו בהמציאות, ויש מפארים דודאי ידעו מזה שפוגם בבשר, ורק דפריך דכמו במתני' התירו בזיון בשביל רוח, כ"כ במרגיל נתיר, וע"ז משני דמתני' באותו דבר שעושה הבזיון דהיינו בשר יש הרוח, אבל במרגליו הבזיון בבשר והשבח בעור, שזה דבר אחר, וצ"ב למעשה שהרי זה בחד פדיון. ולכאורה יש לדייק לשון רש"י ד"ה פגם בבשר וז"ל וליכא רוחא בבשר כולי האי כו' ע"כ, וצ"ע למה לו לפרש באופן שלילי דליכא רוחא כולי האי, מדוע לא פירש כלישנא דגמ', באופן חיובי, דאיכא פגם בבשר. ולכאורה כוונתו לפרש דהפגם הוא דישי קצת מיעוט רווחים בבשר, אבל מ"מ יש יותר רוח בהא דהעור נשאר שלם מהתפסד שיש בבשר, דאין הרוח והתפסד שווין.

7. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת בכורות דף לג עמוד ב

מה שמשביח בעור פגם בבשר. אין לומר כפשוטו דבס"ה יש כאן הפסד, דא"כ אטו בשופטני עסקינן, ומה קמ"ל ומה הס"ד. אלא נראה דודאי בס"ה רווח העור הוא יותר מהפסד הבשר, כי כך היא גופא, מכיון שיש בזה קצת קדושה חוששים להפסד קצת בשר אע"ג דהוה על חשבון רווח העור, ודו"ק.

8. כולל עיון הדף

האם מותר להפשיט את העור של בכור או של פסולי המוקדשין דרך הרגלים שיסאר שלם?

של בכור בעל מום	של פסולי המוקדשין		
מותר דאין בקדושתו	מותר דפקעה קדושתו	לב"ה	לסתמא דגמ' למערבא ולר"י
אסור - דנראה דעובד עבודה בקדשים, גזירה שמא יגדל עדרים עדרים			
אסור דהוא בקדושתו (דאסור לנדה)	יתכן דמותר, דאין קדושתו מרחם	לבית שמאי	
יתכן דמותר,	אסור דגם אחר שחיטה	לראב"ש	
דאפי' לא אלים לתפוס פדיונו	בקדושתו [3]		

9. ספר איזהו מקומן

**דילמא עד כאן לא קאמר ראב"ש התם
אלא פסולי המוקדשין דאלימי
למיתפס פדיונו - צ"ב הרי בפסולי
המוקדשין לאחר פדיון מיירי, וכבר לא
אלימי למיתפס פדיונו - עי' ראשית בכורים,
וע"ע חזו"א (נכורות סי' כ"ב סוף סק"ו).
והערות להגריש"א.**

10. שו"ת אחיעזר חלק ב - יורה דעה סימן לה

(א) משה"ק כת"ר בשם גאון א' עדהתו"ס בבכורות ל"ח בד"ה ברקא לתי' א' דמה שמתרפא אח"כ ע"י רפואה ואין המום עובר מאליו בלא רפואה חשיב מום קבוע א"כ מאי מדמה בחולין מ"ו ביבשה הריאה למחלוקת דרבנן וריבה"מ בבכור דהא שאני בכור דגם בנתייבש בשיעור שאם תינקב ואינה מוציאה טפת דם ניהו די"ל רפואה מ"מ הוי מום קבוע משא"כ בטריפות דאי בדרי לה סמא דחיי ל"ה טריפה כלל כמבואר בחולין נ"ד ועד שתפרך בצפורן י"ל דאית לי' לכו"ע רפואה ומאי מדמה שיעור טריפה לשיעור דמום עכת"ק, בפשוטו נראה דיבשה לא הוי מום בעצם כמו נקב דהוי מום שבגלוי אלא דהוי חולי וכיון שגברה החולי כ"כ עד שתנקב ואינה מוציאה טפת דם או לריבה"מ שנפרכת בצפורן אין לה חיות והוי כניטל וכמש"כ הרמב"ם בריאה אבל אם יש רפואה לחולי היבשות הרי יש לזה חיות וא"כ לא הוי מום כלל דהא לא ניקב ודוקא במום דנקב וגלוי אם יתרפא וחלים והדר בריא הוי מום עובר משא"כ היכי שאין כאן נקב וחסר כלל ורק שיש כאן חולי וכיון שיש לה רפואה לא הוי מום כלל ועכצ"ל דאין לזה רפואה ושפיר ומוכיח הש"ס ומשוי להדדי ובזה מיושב ג"כ דרש"י בבכורות ל"ג במשנה אין מקיזין לו את הדם ואפילו במקום שאינו עושה מום דיכול לחזור ולהתרפאות ותמוה דאטו מום עובר מותר להטיל והוא פוסלו לפי שעה ומותר להטיל מום קבוע במום עובר וכבר תמה בזה בהגהות הרש"ש (ובמנחת חנוך מסתפק בזה אם יש איסור תורה במטיל מום עובר) אולם באמת גם רש"י מודה דאסור להטיל מום עובר אלא דמכה אין זה מום רק הוא חולי שאם לא תתרפא יושחת העור והבשר ויבוא לידי מום גלוי וע"כ פירש"י לפי דהמכה של הקזה יתרפא ולא יבוא לידי מום כלל והי' מותר להקיז במקום שאין עושין מום ועי' רש"י זכחים ע"ד נקובת הקיז בבשר ואינה נקובה לחלל וכשירה ומום נמי לא הוי דהדר בריא וצ"ע דמ"מ מום עובר מיהו הוי וצ"ל דאע"ג דהפרדת עור הוי ג"כ מום היינו דוקא במקום שניקב וניכר הנקב והפגם שם אבל נקב כל שהוא בבשר ובעור היכי דמתרפא לא הוי מום כלל ורק היכי דלא הדר בריא הי' מתרחב ומתפשט המכה הי' ניכר אבל כיון דהדר בריא לא הוי מום עובר כלל (ומצאתי למחבר אחד שהגריש מדרש"י בזכחים ע"ד).

11. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת בכורות דף לג עמוד ב

דתנן חבית של תרומה שנולד בה ספק טומאה וכו'. ולכאורה צ"ב דמגנ"פ אי איירי ברה"י, הרי ספיקו טמא ודאי, ואי ברה"ר הרי ספיקו טהור. ופירש הר"ש וכן מבואר בתוס' בחולין [ט': ד"ה התם הלכתא], דצריך לומר דאיירי בשתי חביות ברה"י ונגע שרץ באחד מהם [ובודאי לא בשניהם] ולא ידעי בהי מינייהו דמדאורייתא א"א לטמאות שניהם מדין ספק טומאה ברה"י טמא דה"מ דילפינן מסוטה לטמאות דודאי היכא שיכול להיות טומאה זו, אבל כאן ודאי שניהם לא נטמאו, ובודאי אחד טהור. ויש להוסיף ע"פ מה שמתבאר במהר"ם בביאור התוס' דחולין שם דאע"פ דלא ילפינן בכה"ג מסוטה לענין לטמאות בודאי מ"מ ילפינן מסוטה שלא נאמר שיש כאן חזקת טהרה דלבר דילפינן לעולם בסוטה דספק הוה ודאי ילפינן נמי דליכא חזקות בספק טומאה וזה ילפינן ה"נ דליכא חזקת טהרה ולכן הוה ספק ממש, ודו"ק.

12. "רבי יהושע אומר אם היתה מונחת במקום המוצנע יניחנה במקום התורפה אם היתה מכוסה יגלנה"

- **רש"י מסכת בכורות דף לג עמוד ב**
רבי יהושע אומר כו' - מעכשיו אינה ראויה לאכילה שמא טמאה היא ולא לזילוף שמא טהורה ואסור לאבדה הלכך יגלנה ותיטמא ותהא ראויה לזילוף.
- **רש"י מסכת פסחים דף טו עמוד א**
יניחנה במקום התורפה - כלומר: אם רצה יכול לגרום לה טומאה, דקסבר: יש אם למסורת, ותרומתי כתיב, אלמא: שמעינן ליה לר' יהושע דכיון דאינה ראויה אלא להדלקה - יכול לגרום לה טומאה, והא נמי, אפילו טהורה בת ביעור היא, ומטמאין אותה.
- **המאירי על מסכת נדה דף ז/א**
ואף על פי שבחבית תרומה שנולד בה ספק אמרו יניחנה במקום התורפה מ"מ צריך להזהר שלא יטמאה בידיים ושלא לגרום גרמא קרובה לכך והנחה במקום מגולה חששא רחוקה היא ...

13. שפת אמת על בכורות דף לג/ב

בגמ' לא נחלקו אלא במטיל מום בבעל מום כו'. לכאורה קשה דלמה מדמה הך דהכא למטיל מום בבעל מום. דאפי' למ"ד דאסור משום כל מום לא יהי' שאני התם דמוסיף להיות ב' מומים אבל הכא דע"י מום החדש יתרפא מום שהי' מקודם י"ל דשרי טפי. וכמו כן קשה גם לאידך גיסא דאפי' למ"ד מום בב"מ שרי מ"מ הכא אכתי לאו מום הוא כיון דיש לו רפואה והגם דע"י הרפואה יתילד בו מו אחר מ"מ השתא לאו מום הוי. ואולי ס"ל להגמ' דאפי' במום עובר מותר להטיל מום קבוע דעכ"פ לאו תמים הוא [וכ"כ הרא"ש כאן. ועמ"ש בזה במנחות (נ"ו ע"ב) באריכות] וא"כ אחזו דם הוי עכ"פ כמום עובר. ולפ"ז י"ל דגם אחר הקזה ג"כ אכתי מום עובר הוא עד שיתרפא א"כ מיושב ב' הקושיות הנ"ל:

14. ספר מנחת חינוך - מצוה רפז - אות יא

[יא] והנה לאו זה דוקא בקדשים תמימים, אבל מטיל מום בבעל מום אינו עובר בלאו כלל, ולשון הר"מ בפ"א מאיסורי המזבח ה"ח דאם אחד הטיל בו מום ובא השני והטיל עוד מום אינו לוקה, לאו דאינו לוקה אבל איסור תורה יש אלא אפילו איסור תורה אין בזה. כי להר"מ יצא לו דין זה מסוגיא דבכורות ל"ג ע"ב גבי בכור שאחזו דם עי"ש בפלוגתא, דחכמים סוברים תמים יהיה לרצון אבל בבעל מום לית להו קרא לאסור, וכל מום דכתיב אתי לאסור גרמא עי"ש, ...

ועיין בטור יו"ד סי' שי"ג [דף רנ"ז ע"א] הביא שיטת הרא"ש, וכתב ג"כ להלכה דמן התורה מותר להטיל מום אפילו בבעל מום עובר, אך דנראה מדבריו דהר"מ ג"כ סבירא ליה כן, עי"ש. ועיין בשו"ע שם כתב המחבר בסעיף ה' דברי הרא"ש דאפילו בבעל מום עובר שרי להטיל מום, ואחר זה בסעיף ו' מביא לשון הר"מ. ובאמת מלשון הר"מ שכתב שלא יתכוון נראה שאסור מן התורה כמו שכתבתי, ובפרט שדעת הרב המחנה אפרים [שם] ג"כ הכי בדעת הר"מ, והבאתי ראיה לדבריו מדלא הביא הר"מ בפירושו דגרמא אסור מן התורה נראה דסובר דאסור [להטיל מום מן התורה] וצ"ע בכל זה...

והרב המחבר לא גילה דעתו בזה אם הוא דאורייתא או דרבנן. ואפילו אם נאמר דמטיל מום בבעל מום הוא מן התורה, מ"מ אם הטיל מום בטריפה או ברובע ונרבע או בשאר פסולי מזבח דאינם ראויים להקרבה ואין נפדין עליהם כמבואר בר"מ כאן פרק ג' - ד', ליכא איסור תורה כמו בזמן הזה, דנראה מהש"ס דאף דמום בבעל מום אסור מן התורה דוקא בעל מום דחזי לדמי, א"כ באלו הפסולין דלא חזי לדמי ג"כ אין איסור מן התורה. ולהשיטות דאף מטיל מום בבעל מום הוא רק איסור דרבנן מכל שכן בפסולים אלו דאינם ראויים להקרבה ולא לדמי דאין נפדין על פסולין אלו ודאי אינו אסור אלא מדרבנן. אך לדעת הר"מ דסובר דאף בזמן הזה הוא איסור דאורייתא כמבואר לקמן [אות י"ב בסופו] בעזה"שית, נראה דבפסולין אלו הוא ג"כ איסור תורה, או אפשר דקילי מן קדשים בזמן הזה וליכא בהו איסור תורה, ויבואר לקמן בעזרת השם יתברך:

15. כולל עיון הדף

בכור שאחזו דם האם מותר להקיז את דמו כדי לרפאותו?

מקום שאין עושה מום דחוזר ומתרפא	מקום שעושה בו מום
אסור [5] - ואפי' ימות	אסור דמטיל מום בקדשים
מותר [6]	אסור דמטיל מום בקדשים
מותר	מותר - ובלבד שלא ישחט במום זה
מותר	מותר - דהוי דבר שאינו מתכוון [7]
מותר	מותר - ואפי' ישחט על מום זה

[5] דמתוך שאדם בהול על ממונו, אם תתיר לו במקום שאין עושה בו מום - יבוא לעשות במקום שעושה בו מום, ונמצא מטיל מום בבכור.

[6] דאדרבה אם לא תתיר לו במקום שאינו עושה בו מום מתוך שבהול על ממונו יעשה אפי' במקום שעושה בו מום, לכן מתירים לו. אכן אם מתוך ההקזה הזאת נעשה מום, לא ישחוט עליו, היות שהטיל אותו בידים, וצריך לחכות עד שיפול בו מום אחר.

[7] וכיון שהוי דבר שאינו מתכוון דמותר, אף נשחט על אותו המום.

חבית של תרומה שנולד בה ספק טומאה [8] מה יעשה?

מה דין הכיסוי?	היכן יניחנה?	
אם היתה מגולה	אם מנוחת במקום בלתי שמור	לרבי אליעזר -
צריך לכסותה	צריך לתת אותה במקום שמור	תרומה תלויה צריכה שמירה
אם היתה מכוסה	אם היתה מנוחת במקום שמור	לרבי יהושע -
יכול אפילו לגלותה	יכול להניחה במקום שאינו שמור	תרומה תלויה לא צריכה שמירה
לא יחדש בה דבר		לרבן גמליאל

[8] פירש"י כגון שנכנס שם אדם טמא וספק אם נגע ספק אם לא. והקשו התוס' (בד"ה חבית), דממ"נ אם ברה" ספקו טמא ואם ברה"ר ספקו טהור, ולכן העמידו שמירי בב' חביות ברה"י ונגע טמא באחת מהן ואין יודע במי נגע דבכה"ג לא ילפינן מסוטה לטמא ברה"י, דכיון שבדאי אחת טמאה ואחת טהורה - אין לטמא את שניהם, דאינו דומה לסוטה, ששם יתכן שהיא טמאה בודאי.

17. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת בכורות דף לג עמוד ב

משמרת בתרומה של ספק

חבית של תרומה שנולד בה ספק טומאה ר"א אומר וכו'. ומבואר לקמן דנחלקו אם יש דין שמירת תרומה על תרומה תלויה או לא. והקשה המהרי"ט אלגזי דלמאי דמבואר ברמב"ם בכמה מקומות דספק דאורייתא מן התורה לקולא, א"כ מה"ת בספק טומאה כה"ג נקטינן לקולא והוה טהורה, וא"כ לא בעי קרא לר"א לשמירת תרומה תלויה דכיון דמה"ת טהורה היא ממילא הוה בדין שמירה כדיון כל שמירת תרומה טהורה. וגם לר"י דס"ל דלא דיברה תורה אלא בתרומה טהורה ולא בתלויה נמי תקשה הא מה"ת טהורה היא דכל ספק נקטינן לקולא וממילא כתרומה טהורה היא דשמירתו עליך. ואין לומר דכאן הוקבע איסורא. ובזה מודה הרמב"ם דה"נ יש כאן חזקת טהרה כנגדו כך שנשאר ספק רגיל שדינו כשאר ספיקות. וע"כ צ"ל דכיון דטמא מדרבנן מיחשב אינו ראוי מה"ת. וכבר דן בזה המשנל"מ ולא קבע בזה מסמרות, שנאמר דכל שטמא מדרבנן לא הוה ראוי מה"ת.

והנראה בזה ע"פ מה שיסד החו"ד בבית הספק בדעת הרמב"ם דכל יסודו של הרמב"ם הוא מהגמ' בסוטה דרב גידל רמי כתיב והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל טמא ודאי הוא דלא יאכל הא ספק יאכל וכתוב כל טהור יאכל בשר טהור ודאי הוא דיאכל אבל ספק לא יאכל, והרי שם ליכא יתורא מבואר מזה דכל לישנא דקרא משמעותו על הודאי ולא על הספק. ומזה מוכח נמי דשאני בין היכא דכתב רחמנא קום ועשה לישב ואל תעשה, וכגון בכל הלאוין דכתב רחמנא את זה לא תאכלו כגון חזיר וחלב אמרינן חזיר ודאי וחלב ודאי לא תאכל אבל ספק יאכל. אבל כשמזהיר קרא בקום ועשה וכגון בכל מצוות עשה דלקיחת אתרוג ואכילת מצה התם נמי הוה משמע שיקח אתרוג ודאי ולא ספק ובספק אינו יוצא דבר תורה. ובין בזה ובין בזה הוא ממשמעות התורה דדיברה על הודאי ולא על הספק. (ועי' מ"ש סוטה כ"ט, יומא וקידושין).

והנה כתב הרמב"ם בשילהי הלכות תרומות כל האוכל תרומות מברך ברכת אותו מאכל, ואח"כ מברך אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וצונו לאכול תרומה וכו', שגם אכילת קדשי הגבול כעבודה שנא' עבודת מתנה אתן את כהונתכם. ועכשיו שאנו באים לדון בספק תרומה. ודאי דמצוה אינו מקיים דבר תורה דהתורה ציוותה על הודאי ולא על הספק, ולא נקטינן כחידושו של הרדב"ז שהוזכר לעיל דיש מצות אכילה גם בטמאה, ודו"ק. וא"כ כיון דבאכילתה לא מקיים מצוה כשאר תרומה. **נראה דה"נ כשכתבה תורה משמרת תרומתי ציוותה תורה רק על הודאי ולא רק משמרת אלא גם הלאו דבכל קדש לא תגע דיש לומדים מזה לאסור לטמאות תרומה בידיים נמי דיברה תורה על הודאי ובפרט דאין מצוות אכילה בספק וכמו שנתבאר, ודו"ק.**

[ועוד יל"ד דכשקבעה התורה דין משמרת לתרומה ודיברה על תרומה אחת מהיכי תיתי שנכליל בזה גם תרומה תלויה דאינו שוה לתרומה טהורה, דבתרומה טהורה מקיים מצוה ולא בתרומה תלויה, ולא שווי אהדדי לגמרי למימר דבודאי לא חילקה התורה ביניהם, ועולים שפיר דברי הרמב"ם].

ורבנן סברי תמים יהיה לרצון. מבואר דלרבנן מטיל מום בבעל מום אינו אסור מה"ת כלל, וכמבואר בכל הסוגיא דלפן לרבנן מקיזו גם במקום שעושה בו מום. אבל הרמב"ם כתב [פ"א מאיסורי מזבח ה"ח] הטיל מום בקדשים ובא אחר והטיל בה מום אחר השני אינו לוקה, משמע דכל הנדון דמטיל מום בבע"מ הוא לענין מלקות, אבל איסור תורה איכא וצ"ע.

אלא למעוטי פסוה"מ לאחר פדיון סד"א הואיל וכו'. לעיל הקשו התוס' לימא דלככור איצטריך שיש בו קדושת הגוף ואין לו פדיון. ותירצו התוס' דניהא ליה לאשכוחי וכו'. ולכאורה נראה מפשטות דברי התוס' דכשתירצה הגמ' למעוטי פסוה"מ לאחר פדיון וכו', ה"נ דככור שנולד בע"מ מעיקרו לא יהא בו איסור, דהרי הקשו התוס' לימא קרא בכה"ג. אולם נראה שאין זה פשוט בכלל, דאפשר דדוקא בפסולי המוקדשים שנפדו א"כ כשנפדו פקע קדושתן בכלל, ורק נשאר דררא דקדושה לענין גיזה ועבודה. בזה קבעה תורה דאין איסור הטלת מום, אבל בככור בע"מ מעיקרו ליכא למימר דקדושתו פקעה לגמרי, דהא שיטת התוס' לקמן דמום קבוע היינו מום שאינו מתרפא מעצמו, אבל אם מתרפא ע"י רופא עדיין מום קבוע הוה. וא"כ בכה"ג שהיה לו מום קבוע ונתרפא ע"י רופא, וכי לא חזרה קדושתו למקומה. וע"כ גם בעודו בע"מ אין כאן הפקעת הקדושה לגמרי כבפדיון, אלא שאמרה תורה כיון דיש לו מום ואינו בר הקרבה מותר הוא בהקרבה חוץ, אבל הפקעת הקדושה לגמרי אין כאן, ולכן כשנתרפא אח"כ חזרה קדושה למקומה, מה שלא שייך זה בפדיון, דכיון דנפדתה משום מום שבה, נפקעה קדושתה לגמרי. ולכן אע"פ שבזה מצינו דאין איסור הטלת מום מהיכי תיתי לומר דגם בככור שנולד בע"מ לא יהא בו איסור הטלת מום, וכל מה שהקשו התוס' הוא לס"ד דחיפשה הגמ' למאי אתי קרא אבל למסקנא דקאי על פסוה"מ ליכא שום ראייה לנוולד בכור בע"מ, דהתם אפשר קדושתו חמורה, ושייך איסור הטלת מום, ודו"ק. [ובפרט בכהאי גוונא דיש בו מום שמתרפא ע"י רופא דגם אי מיקרי מום קבוע מ"מ אי מטיל מום אחר הרי מפקיע קדושתו, שהרי ממום קודם יכול להתרפאות ולחזור לדינו].